

Õiguskantsler

Riigikogu liige Helir-Valdor Seeder
Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 27.10.2021 nr 4498de4a-7f05-492e-
8018-344308a55cda

Meie 01.11.2021 nr 10-2/212028/2107529

Austatud hr Helir-Valdor Seeder

Täna Teid kirjalike küsimuste eest, mis puudutavad Vabariigi Valitsuse 21. oktoobri 2021 otsuseid, sh 25. oktoobril 2021 jõustunud piiranguid.

Vastan sellega seoses Teie küsimustele.

1. Kas Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud ja 25. oktoobrist 2021 jõustuvad uued piirangud on arusaadavad, eesmärgipärased ja proportsionaalsed?

Praeguseks on kujunenud teaduslik konsensus, et COVID-19 haigust põhjustav koroonaviirus jääb püsivalt ringlusesseⁱ. Praeguseks on teaduslik konsensus ka selles, et vähemalt riskirühmas olevatele inimestele on COVID-19 ja selle tüsistused väga ohtlikud, suure tõenäosusega vajavad need inimesed pikka ja kulukat haiglaravi. Ainus viis tagada haiglate töö nii, et arstid, õed ja teised tervishoiutöötajad saaksid ülekoormuseta aidata nii kõiki plaanilisi kui ka erakorralisi haigeid, on riskirühma kuuluvate inimeste kiire vaktsineerimine ja ühiskonna laialdane vaktsiiniga hõlmatus ning kontaktide piiramine.ⁱⁱ

COVID-19 tõttu haiglasse sattumise tõenäosuse ja seda mõjutava viiruseleviku vähendamiseks kehtestatud meetmed ja piirangud kehtestas Vabariigi Valitsus nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel oma korraldusega (ehk haldusaktiga). Seadus lubab kehtestada üksnes selliseid piiranguid, mis on legitiimse eesmärgi – praegusel juhul inimeste tervise kaitse ja tervishoiusüsteemi toimimine – saavutamiseks vältimatult vajalikud.

Kuivõrd korraldusega kehtestatud piirangute õiguspärasust saab kontrollida üksnes halduskohus isikute endi kaebuste alusel, ei anna õiguskantsler neile hinnangut. Nii nagu Riigikogu sotsiaalkomisjoni k.a 25. oktoobri avalikul istungil ütlesin, saab õiguskantsler sellises olukorras selgitada üksnes raamistikku, milles arusaadavust, eesmärgipärasust ja proportsionaalsust hinnata.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

2. Kas need piirangud on põhiseadusepärased?

Riigikogus vastu võetud nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus käsitleb Vabariigi Valitsuse otsuseid üldkorraldustena, mille seaduslikkuse, sh ka proportsionaalsuse üle teostab vajadusel järelevalvet halduskohus. Õiguskantsleril puudub seadustest tulenev õigus valitsuse üldkorraldusi tervikuna või nende üksikuid osi põhiseaduslikkuse järelevalve menetsluse raamistikus vaidlustada. Seetõttu ei kuulu ka õiguskantsleri pädevusse anda õiguslikku hinnangut kehtestatud piirangute põhiseaduspärasuse kohta.

3. Kas Eestis kui parlamentaarses riigis on valitsusel õigus selliste oluliste piirangute kehtestamiseks või on nende kehtestamine võimalik vaid seadusega ja Riigikogu poolt?

Praegu kehtivate seadustega on Riigikogu sellise õiguse Vabariigi Valitsusele andnud. See ei tähenda, et Riigikogu ei võiks soovi korral piirangute kehtestamise korda põhiseaduspärasel viisil muuta, sealhulgas suurendada Riigikogu enda õigusi. Parlamentaarset riigikorraga demokraatlikes riikides on kasutusel erinevad lähenemisviisid, sh mõnes riigis ka eraldi COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse pandeemiast tingitud kriisi lahendamiseks vajalike üldkehtivate abinõude seadus.

Loodetavasti on neist vastustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Olari Koppel 693 8420
Olari.Koppel@oiguskantsler.ee

Martin Kadai
martin.kadai@oiguskantsler.ee

ⁱ Vt nt www.nature.com/articles/d41586-021-00396-2 ; www.science.org/doi/10.1126/science.abe6522

ⁱⁱ Vt haiglaravi kohta andmeid Terviseameti veebilehelt, Vabariigi Valitsuse 21.10.2021 korralduse seletuskirjast (lk 8: vaktsineerimata inimesel on enam kui kaheksa korda suurem tõenäosus COVID-19 nakatudes haigust raskelt põdeda ja seetõttu sattuda haiglasse)